

PROF. F. C. LUNDS MALERIER AF „STORMEN PAA KØBENHAVN“

SAMTIDIG MED DEN MINDEFEST, der skal fejres i Anledning af to hundrede og halvtreds Aars Dagen for Stormen paa København, kan afdøde Professor F. C. Lunds første Udkast til de tre forskellige Malerier, som han i Tidernes Lob komponerede og udførte, holde halvtreds Aars Jubilæum.

Da det muligt kan interessere „Illustreret Tidende“s Læsere at høre lidt om, hvorledes Kunstnerens Tanke først fik Liv og gennem forskellige Omformninger og

Tilfældigheder voksede sig stor og blev af vægtig Betydning for ham og hans Kunst, skal jeg, hans efterlevende Hustru, fortælle lidt herom.

I Anledning af to hundrede Aars Dagen i 1850 skulde Dagen dengang, ligesom nu, mindes ved et stort Festbal i Casino, som populært fik Navn af „Stormballet“. I den Tid var der, som bekendt, intet repræsentativ Hof under Frederik d. VII, men i denne Anledning forventedes

Prof. F. C. Lund

dog Prinsernes og Adelsens Deltagelse i Forening med de højeste Autoriteter og militære Spidser. Min daværende Forlovede, der som Frivillig havde deltaget i Krigsaarene 1848—50 og havde været haardt saaret ved Frederiks, var meget optaget af Festen baade som Soldat og fedrelandskjær Borger. Han tog Billetter til os begge, og jeg behøver næppe at fortælle, at den nittenaarige Pige glædede sig „stormende“. Men ak! nogle Dage forinden blev hun stærkt forkjølet, maatte tilsengs og fik Halsbetændelse. Der laa nu hele Stadsen, den lyserøde Baldragt med Roserne og de hvide Atlaskesko paa Søsterens Seng og Patienten selv med Feber og Bedrøvelse i den anden.

Paa selve Festaftenen var det noget bedre, og for at gjøre den Syge en Glæde, blev der sat et Bord frem, ved hvilket Moder, Søsteren og den Forlovede tog Plads. F. C. havde nemlig spurgt, om det kunde mere mig at se, hvorledes han tænkte sig, at „Stormen“ var foregaaet, og nu begyndte han ved Lampelyset at fortælle om, hvorledes Byen dengang havde set ud ved Filosofgangen og Voldene, hvorledes Dragterne var, at der var Is og Sne og meget mere. Illustrerende det hele paa et Ark blaaf Conceptpapir i sort og hvidt! Efter et Par Timers Forløb var den smukke Tegning færdig. Tilvenstre Staden med Volden i Forkortning, hvor man saa den først opkrævlende Svensker blive stødt ned af den unge Grev Ahlefeldt; Konerne, der hældte sydende Beg ned over Fjenden o. s. v. I Forgrunden Artilleristerne, som baksede med en Kanon, og tilhøjre Kongen, hvis bevingede Ord: „Jeg vil dø i min Rede“, lever den Dag i Dag. I Mellegrundten de fremstormende Svenskere paa den islagte Strand, iført hvide Skjorter for at gjøre dem mere skudfri. Kori sagt, en interessant og rig Erstatning for mig, der allerede den Gang elskede Kunst fremfor alt.

Ifølge min Mands Dagbog gik der nu otte Aar, forinden han i 1867 gjenoptog Tanken om at male et Billede med dette Motiv. Mærkeligt nok skulde Maleriet faa en Anvendelse og en Kjøber, som han ikke kunde drømme om. Greve Ahlefeldt Laurvigen til Langeland skulde just samme Aar have Solvbryllup, og de unge Sonner henvendte sig i den Anledning til Carl Bloch med Anmodning om, at han vilde male en historisk Begivenhed, i hvilken en af deres Forfædre havde udmærket sig. Bloch svarede, at det ikke var hans Genre, men at hans Ven F. C. Lund netop havde tegnet en Karton til en Episode af Stormen paa København, hvor en Ahlefeldt stoder den første Svensker ned, et Billede, som han syntes godt om.

I 1879 begyndte F. C. Lund at beskæftige sig med sit Yndlingsmotiv. Denne Gang i større Format og Udstrækning, nemlig paa et Lærred af 4 Alens Bredde og 3 Alens Højde. Af dette Billede bringer „Illustreret Tidende“ idag en Ojengivelse. Billedet solgtes senere til Etatsraad J. H. Bing, i hvis smukke Hjem det nu i mange Aar har haft en hædret Plads.

Endelig i 1885 d. 4. Septbr. gjorde Kapt. Brygger Jakobsen en Bestilling til 8000 Kr. paa et Billede af „Stormen“ til Musæet paa Frederiksborg Slot.

AXELLINE LUND

FRU DYBWAD

FRU DYBWAD er optraadt i to Roller, af hvilke ingen staar Maal med hendes ejendommelige og oprindelige Talent. Hverken *Tyven* eller *Anne Pedersdatter* er andet end Overflade-Stykker; det franske yderst drevent sammenskrævet, det norske ret ubehændigt sammementret, men begge uden Inderlighed og Lødlighed. Ved Fremstillingen paa Folke-teatret bærer Fru Dybwad Hovedrollerne højt oppe ved sin Ihærdighed og sin Mangesidighed.

Hun finder sig nok sikrest eller mageligst til Rette i det norske Stykke, hvor den lille adstadige Præstehustru — en Barnekone, der pludselig udfolder sig til en vildt lidenskabelig Fædra i brændende troldomsagtig Forelskelse overfor Stedsønnen — vel er skrevet for hende. I alt Fald vilde ingen nordisk Skuespillerinde kunde fremstille Overgangen fra Adstadighed til Elskovsfortryllelse saadan som hun. Thi hvis man vil lægge Mærke, saa udgør netop de stærke pludselige skiftende aabenbarende Overgange Livsnerverne i Fru Dybwads Kunst. Ved det stadigt velslende Minespil, ved Stillingernes Mangfoldighed, ved især og allermest Stemmens Væld af Toner paavirker Fru Dybwad egenagtigt Tilhørernes Sind. Hun klager og lider, jubler og synger, haaner og hærmer, driller og kæler, ræsonnerer og drømmer, fortvivler og gløder, hader og erobrer — alt i Lobet af faa Minuter. Hun former sin Tale, sine Repliker til et Stemningsbillede, hvor Solskin og Regn, høj Himmed og Uvejr skifter med en kinematografagtig Hurtighed. Hun søger at fotografere Naturen, den kvindelige Natur med yderste Anspændelse af sin Forstand, og hun giver ikke slip paa en Replik, ja ikke paa et enkelt Ord forinden hun har eftersporet i de inderste Afkroge, hvad Talen kan indeholde — just i dette givne Øjeblik — af Betonings-Afskygninger. En saadan Kunst-Særegenhed bliver noget ganske udsøgt.

Nægtes kan det naturligvis ikke, at hun som alle Kunstnere noget overdriver det stærkeste og mest personlige i sin Fremstilling. Hun har undertiden Manér ved sin Tilbøjelighed til altfor langt hendragte Toner, hvori der atter indlyder mangfoldige Bi-Toner. Men paa den anden Side skal danske Tilskuere være forsigtige med at henføre under Begrebet *Syngen* hvad der tilsyvendegsdist

udgør en Del af det norske Tonefald i Fru Dybwads Tale.

Hun spiller utvivlsomt betydeligt i *Anne Pedersdatter*, og det er ikke hendes Skyld, at Forfatteren saa overhaands har ladet sig nøje med det ydre Apparat til Fremstillingen af svundne Tidens Sad og Tænkemaade. Han forbigaar netop de afgørende Optrin, hvor man for Eksempel skulde se Stedmoder og Stedsøn sammen og forstaa deres voksende Kærlighed; og han anvender ensformigt og trættende en præstelig Jargon, i hvilken den Tids Mennesker dog ikke fordybede sig ved alle Lejligheder. Til Gengæld findes der mangesteds omend kun punktvist Fart og Fantasi. Og Fru Dybwad bruger alt hvad der indeholdes i Rollen og lægger bestandigt til af sit eget. Saaledes ser man tydeligt for sig den korrekte og forskræmte Hustru, hvis Ungdom aldrig nød Lykke hos den strenge og snævre Præstemand; man følger hende paa Vej gennem spirende Elskov til Troen paa egen Trolddomsmagt og til det lysende Afsind, og hun hæver Skikkelsen til Tragik gennem det Indtryk man modtager af et kosteligt og skrobelt Kar, der sonderbrydes af plumpe Hænder.

Men mest dog efterklinger i Ens Øre det Tonevæld, hvormed hun fortolker den arme forpinte Sjæls dybe Vaande.

Imod saa mørkt et Skuespil er *Tyven* kun en Leg, en ikke altid fin eller elegant Leg med menneskelige Følelser. *Et Dukkehjem* omskrevet til Fransk har ikke efterladt noget af Originalens store og fængslende Sjælekundskab. Helmer er en flad og smuk Grosserer og Nora en lille forelsket Dame, der i Taabelighed stjæler for at skaffe sig Pynt og Pragt, saa at hendes ombejlede Mand ikke skal foretrække mere raffineret udstyrede Skonne. Hendes Undskyldning for en vanvittig Opførsel bliver en vanvittig Forelskelse i den legitime Herre. Den Art Luksus-Forelskelse er det nu næppe Fru Dybwads Sag at fremstille. Hendes nordiske Lidenskabelighed har faa eller ingen Lighedspunkter med Pariserindens Beregning, skont maaske Kvinder under alle Bredegrader forelsker sig ens. Rollen klæder derfor ikke Fru Dybwad allerbedst. Men især i første Akt og første Del af anden spiller hun med den Righed og Ynde og Intelligens, der uontvisteligt gør hende til den første af alle skandinaviske Aktricer. Hun er den, der naar dybest og spænder videst, og endelig den, der vover mest.

Det er da under vor Teaterhimmels Graahed meget tiltrækkende for Publikum, naar en saadan Stjerne pludselig lader sit straalende Lys gaa op over København.

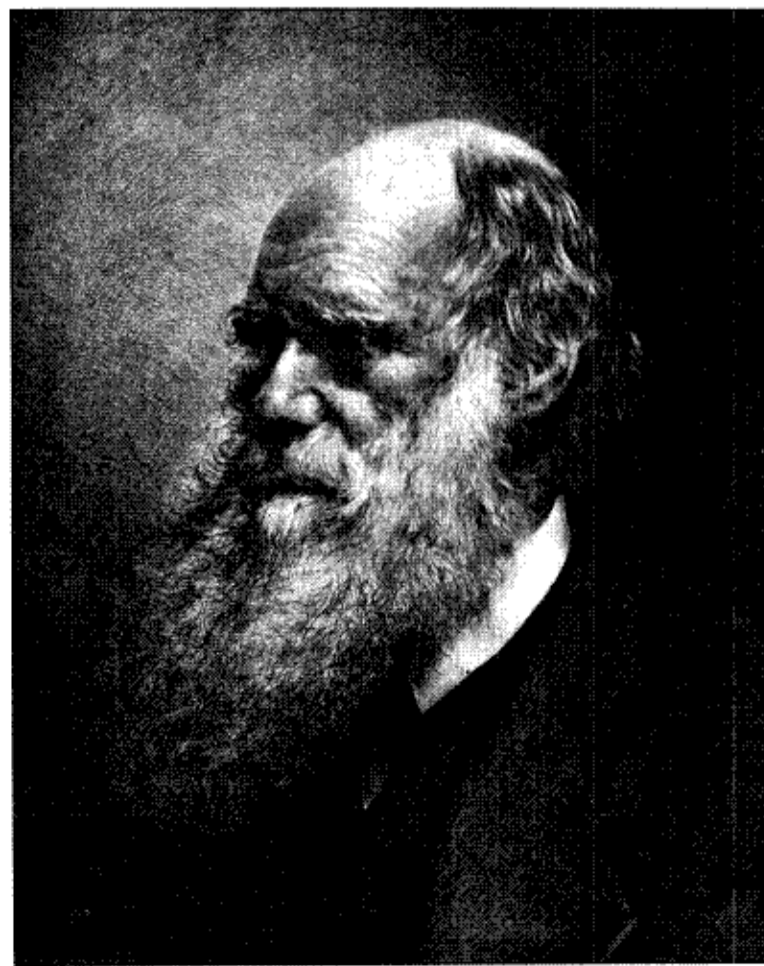
EDVARD BRANDIS

CHARLES DARWIN

1809 — 12. FEBRUAR — 1909

DET VAR I FREDAGS — den 12. Februar — Hundrede-Aars Dagen for *Charles Darwins* Fødsel, og der er derfor Grund til at skænke denne Mand, som var forrige Aarhundredes største Naturforsker, nogle Tanker.

Hans Livs ydre Omrids er snart fortalt. Han blev født i Byen Shrewsbury i England i 1809; hans Fader var Læge, og hans Bedstefader, *Erasmus Darwin*, var en betydelig og ejendommelig Naturforsker; der var saaledes Naturforskerblod i Slægten. Faderen var meget velhavende, og den unge Darwin tilbragte sin Studentertid i Cambridge som saa mangan velbegavet engelsk Rigmandssøn. Han studerede først Medicin, saa Teologi, men ingen af Delene med særlig Lyst. Der var saa meget, der optog hans livlige og modtagelige Sind: han samlede Biller, han gik paa Jagt, han læste meget og omgikkes betydelige Mænd, saaledes at han fik Lejlighed til at høre en Righed af Tanker og Meninger og selv at danne sig sin Opfattelse af mangt og meget. Saa kom pludselig et Oprud fra dette til-

Charles Darwin